Сямейная газета

Выпуск № 4 (140)

«Чэсна-чэсна»

Прыяцелька кажа, што амаль штовечар «ваюе» з сынам-школьнікам: «Ты дамашку зрабіў? — Так. — А калі праверу? — Ну, зараз зраблю». Гэта «зараз» расцягваецца да гадзіны, але галоўнае, што крыўдзіць жанчыну — сын хлусіць, што ён робіць урокі, што напісаў даклад, але забыў дома, што атрымлівае адзнакі, лепшыя за сапраўдныя — пры тым, што ніхто ў сям'і на яго за «шасцёрку» замест «дзясяткі» не сварыцца. «Пытаюся, чаму падманвае — паціскае плячыма, мармыча нешта. А я перажываю: калі хлусіць у малым, то ці можна яму давяраць у большым, або трэба кантраляваць ва ўсім аж да прызыву ў армію?» — дзеліцца перажываннямі маці.

Неабыякавыя бацькі, мяркую, не раз і не два спыталі і прачыталі ў спецыялістаў пра тое, чаму дзеці падманваюць і што з гэтым рабіць. (Напрыклад, выпуск анлайн-праграмы пра дзіцячую хлусню адзін са сталічных бацькоў праслухаў ажно 17 разоў!) І, вядома, яны ведаюць пералік найбольш частых прычын — страх пакарання, недахоп любові, павышэнне самаацэнкі (прасцей кажучы, пахвальба), і фантазёрства, спробы маніпуляцыі, уласцівы падлеткам пратэст, усталяванне асабістых межаў, а таксама праблемы ў сям'і, з якіх дзіця такім чынам шукае выйсце... Але ў кожным канкрэтным выпадку трэба шукаць «тую самую» прычыну і правільную рэакцыю на падман — псіхолагі гавораць, што адным пакараннем і ўзмацненнем кантролю тут нічога не вырашыць, хутчэй, наадварот, рана ці позна праблема вернецца ў больш сур'ёзных маштабах...

Чаму дзеці хлусяць? Таму што, будзем справядлівымі, хлусяць усе — нехта пастаянна, нехта зрэдку, нехта ў выключных выпадках, але ў любым выпадку не існуе людзей, якія б ніколі ў жыцці нікому ні разу не сказалі няпраўды (і калі, чытаючы гэтыя радкі, скажаце, што такі чалавек вы — віншую, «гражданин соврамши»). Бытуе нават сцвярджэнне, што сярэднестатыстычны чалавек хлусіць тройчы за дзесяць хвілін размовы — да такой высновы прыйшоў амерыканскі вучоны з Масачусецкага ўніверсітэта Роберт Фельдман. Але не палохайцеся: сцвярджэнне датычыцца толькі першай размовы паміж двума (і больш) не знаёмымі раней людзьмі, то-бок, сітуацыі, калі трэба ці хочацца зрабіць добрае ўражанне — напрыклад, падчас сумоўя пры прыёме на працу, першага спаткання, першай сустрэчы былых аднакласнікаў праз шмат гадоў пасля выпуску... І ўсё ж прыміце як аксіёму — мы ўсе хлусім, ад дзетсадаўцаў да пенсіянераў. І пра гэта, дарэчы, таксама трэба расказваць дзецям, для якіх падман аднагодкаў і тым больш дарослых, каторым яны давяралі, можа стаць сапраўдным шокам.

А каб патрабаваць ад дзіцяці шчырасці і выбудоўваць даверлівыя, узаемапаважлівыя стасункі, ёсць толькі адзін шлях — асабісты прыклад і ўменне паставіць сябе на месца іншага. Не толькі падкрэслівайце, але і паказвайце самі, што ў гэтым ёсць смеласць і гонар — сказаць праўду, узяць на сябе адказнасць за пэўны ўчынак ці памылку, нават калі рабіць гэта непрыемна. Ціск, павышэнне голасу і абвінавачванні — прамыя праціўнікі размовы па душах, у вашым арсенале мусяць быць спакойны тон, гатоўнасць і ўменне выслухаць, імкненне справядліва разабрацца ў сітуацыі і, самае важнае, выкананне дадзеных абяцанняў («я не буду на цябе крычаць і сварыцца, што б ні адбылося, мы ва ўсім разбярэмся і з усім справімся разам»). І яшчэ, хоць многім бацькам цяжка гэта прыняць, помніце пра асабістыя межы: як дарослыя маюць поўнае права ўтойваць пэўныя эпізоды свайго жыцця, так і дзеці маюць патрэбу ў сваёй недатыкальнай прасторы, сваіх сакрэтах. Чэсна-чэсна.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Тыя, хто побач

«Часам дзеля будучыні дзяцей і трэба скасаваць шлюб»

Ганна АЛЬХОЎСКАЯ:

Улада і Ганна АЛЬХОЎСКІЯ.

Ганна і Улада Альхоўскія — вядомыя беларускія пісьменніцы і сцэнарысткі. А ў жыцці мама і дачка — вялікія сяброўкі. Іх кнігі — дэтэктыў, фэнтэзі ці любоўны раман — лёгкія і аптымістычныя, як і самі жанчыны. Нават калі сямейнае жыццё Ганны пайшло пад адхон, яна не дазволіла сабе «раскісаць», а адкрыла новую, захапляльную старонку сваёй біяграфіі.

Мы сустрэліся ў кавярні, і калі б я загадзя не ведала, хто мае суразмоўніцы, падумала б, што гэта, хутчэй, сёстры з пэўнай розніцай ва ўзросце, чым мама і дачка. І справа не столькі ў знешнім выглядзе, колькі ў зносінах, пазбаўленых іерархіі, але з такім цяплом, якое можа быць толькі ў вельмі блізкіх і родных людзей.

— Ганна, напэўна, вы выйшлі замуж гадоў у 18?

Ганна: — А я думала, вы спытаеце, хто мой касметолаг *(смяецца)*. Замуж выйшла ўжо ў свядомым узросце — у 25 гадоў. З мужам пазнаёмілася на працы, у нас быў класічны службовы раман. І ў той час, і цяпер мне здаецца, што гэта добрая магчымасць лепей пазнаць чалавека. Тады на спатканнях, цяпер у сацсетках усе імкнуцца быць лепшымі, чым насамрэч. Зрэшты, да канца пазнаць чалавека, напэўна, немагчыма, нават пражыўшы з ім шмат гадоў.

(Заканчэнне на 5-й стар. «СГ».)

ПРАЦАВАЦЬ НЕЛЬГА НАРАДЖАЦЬ,

або Адкуль паходзіць дэкрэтафобія?

Колькі гадоў? Замужам? Дзеці ёсць? Нараджаць збіраешся? Гэтыя пытанні, якія мы, жанчыны, даўно прывыклі чуць на сумоўях, насамрэч з'яўляюцца дыскрымінацыяй. Замужнія жанчыны да 35 гадоў без дзяцей, незамужнія жанчыны да 35 гадоў без дзяцей, жанчыны з дзецьмі да дзесяці гадоў і жанчыны ў дэкрэце... Вось найбольш уразлівыя групы працаздольных людзей у Беларусі. Прычым гэта непасрэдна звязана з іх сямейным становішчам, сцвярджаюць даследаванні аб'яднання «Гендарныя перспектывы».

Фота Ірыны СІДАРОК.

«Вы нам не падыходзіце!»

Рэпрэзентатыўнае нацыянальнае апытанне «Гендарныя перспектывы» правялі ў 2018 годзе. Вывучаючы рынак працы ў цэлым, эксперты ўлічвалі дыскрымінацыю падчас прыёму на работу (пытанні, якія не могуць прысутнічаць у патрабаваннях да суіскальнікаў), а таксама непасрэдна на рабоце, у тым ліку сексуальную, гаворыць **Алена АРЦЁМЕНКА, даследчык і сацыёлаг.**

Згодна з апытаннем, з дыскрымінацыяй пры працаўладкаванні ці на рабочым месцы сутыкаліся 85 % беларусаў. Пытанні пра сямейнае становішча падчас прыёму на работу задавалі ў 27 % выпадкаў, прычым часцей за ўсё жанчынам. У прыёме на работу адмаўлялі з-за наяўнасці дзяцей 6 % апытаных. З-за сямейнага становішча і планаў на дзяцей — 5 %. З-за цяжарнасці — каля 1,5 %.

Дыскрымінацыя на рабоце праяўляецца ў непавышэнні заробку, непрасоўванні па службе, непрыемных жартах, часта звязаных менавіта з полам. З гэтым сутыкаліся 5 % рэспандэнтаў-мужчын і 20 % жанчын.

— Мы задаліся пытаннем, з якімі цяжкасцямі сутыкаецца жанчына падчас водпуску па доглядзе за дзіцем і выхаду на працу пасля дэкрэту. Каля 26 % жанчын мелі тут пэўныя праблемы, — канстатуе Алена Арцёменка.

Часцей з ўсё, гэта адмова пераводу на больш лёгкія ўмовы працы (з чым сутыкнуліся 13 % жанчын). 8 % жанчын адмовілі ў рабоце з-за цяжарнасці, 7 % схілялі да пераходу на іншую пасаду пасля выхаду з дэкрэту, а 4 % адмаўлялі працягваць кантракт з-за цяжарнасці.

(Заканчэнне на 2-й стар. «СГ».)